

Logoterapijski pogled na **Savjest**

Logoterapijska slika čovjeka

Trodimenzionalno ljudsko postojanje: na somatskoj, psihičkoj i duhovnoj razini.

Duhovna razina je stvarna ljudska, specifično humana dimenzija. U njoj je Frankl lokalizirao fenomene poput naše slobodne volje (slobode), odgovornosti, savjesti (naš osjećaj za etiku), potragu za smislom - čežnja za konačnim smislom, duhovnost (religioznost), umjetnost, humor, ljubav.

Kako se duhovni aspekt ljudskog bića očituje u svakodnevnom životu?

npr. kad se duhovno i mentalno na neki način razilaze

Prema Viktoru Franklu ljudska potraga za smislom osnovni je motivacijski faktor, a savjest je alat koji nam pomaže da prepoznamo i ostvarimo taj smisao.

- **Savjest je intuitivna** sposobnost da osjetimo neponovljiv i jedinstven smisao, koji je prisutan u svakoj situaciji.
- Smisao je (*ad situationam i ad personam*).
- Smisao je uvijek konkretan.
 - svaka situacija zahtjeva nešto od nas - postavlja nam neko pitanje. Na koje mi odgovaramo tako da nešto poduzimamo. Smisao nam ne može nitko propisati na "recept". Ali je moguće razumjeti da je naš život u svim uvjetima i okolnostima smislen i da takav ostaje do kraja.
- Ponekad taj smisao prepoznamo lakše, ponekad teže - savjest nam tu pomaže.

Transcendentni karakter savjesti → omogućuje nam da čovjeka i njegovu osobnost uopće možemo razumjeti u dubljem smislu riječi

Savjest nije moraliziranje. Savjest čuje glas transcendencije.

→ Čujemo što bi mogli napraviti smisleno, a što ne. Svakako izbor je naš.

Savjest je glas transcendencije, "tihi glas" onostranoga koji čovjeku govori i on to shvaća i intuitivno dohvaća taj smisao. On preko svoje savjesti dohvaća koji je njegov odgovor na tu (određenu) situaciju, u kojoj se nalazi.

Kako čovjek odgovara? - svojim životom!

Mi nismo primili raznovrsne putokaze samo kroz svoj odgoj, nego i kroz iskustvo bivanja čovjekom.

Dok slušamo "glas nutrine" možemo reći da duhovno živimo.

Svačija savjest podliježe grešci; ali to čovjeka ne oslobađa obveze da je sluša. Savjest je subjektivni organ, zato ne možemo biti 100% sigurni u pravilan izbor.

→ Ipak se treba odlučiti i napraviti izbor. (*Half sure, but whole hearted*) : Frankl

Mi možemo ignorirati glas nutrine, jednostavno ga potiskivati. No neposluh prema savjesti neminovno vodi na stramputicu u nesigurno i neizvjesno.

U konformizam ili pak u totalitarizam.

Savjest djeluje kao kompas koji nas usmjerava prema smislenim odlukama.

Savjest nije sloboda, nego naredba čovjekovom slobodnom opredjeljenju da kaže DA (smislu) ili NE (nesmislu). Iz čega proizlazi odgovornost čak i onda kada čovjek neodgovorno radi. Čovjek je uvijek odgovoran za svoja (ne)djela.

Čovjek je i pred svojom savješću slobodan, ali ta se sloboda sastoji u izboru između dvije mogućnosti:

- * da savjest posluša ili

- * da njezino upozorenje zanemari.

i ako se savjest sustavno i metodički potiskuje i guši, dolazi bilo do konformizma ili do totalitarizma...već prema tome da li se od društva pretjerano uopćene "vrijednosti" čovjeku nude ili se od njega iznuđuju.

Savjest ne proizlazi iz nas samih.

Ne možemo biti sami pred sobom odgovorni i ne možemo biti sami sebi etički zakonodavci.

Djelovati sukladno glasu savjesti = djelovati smisleno i odgovorno

Djelovati suprotno glasu savjesti = djelovati nesmisleno i neodgovorno

Općenito se društvene norme podudaraju s glasom savjesti: poštivati ljudski život od početka do kraja, ne krasti... Ali nam savjest može isticati vrijednosti različite od onih koje je određeno društvo proklamiralo.

Savjest ne može biti priučena, ona je samo više ili slabije izbrušena.

Ljudi koji imaju problem s organiziranom religijom ili ne vole koristiti riječ Bog - ipak imaju odgovornost prema nečemu!!

Nereligiozan čovjek osporava transcendentnost savjesti.

I nereligiozan čovjek ima savjest i ima odgovornost; samo on ne pita dalje ni "pred čim" je odgovoran, ni "odakle" mu savjest.

On drži savjest nečim posljednjim, posljednjem kojem mora odgovarati.

Dopro je do posljednjeg brijega, ali ne ide dalje. Jer neće da napusti čvrsto tlo pod nogama; jer je pravi brijeg njegovu pogledu skriven, obavijen maglom, i u tu se maglu - u tu neizvjesnost - upravo ne usuđuje uputiti.

RADIONICA

1. Jeste li se do sada ravnali u životu prema savjesti ili prema obiteljskim i društvenim normama?
2. Jeste li nekada poslušali glas savjesti, a koji je bio drukčiji od obiteljskih i društvenih pravila? Jeste li žalili zbog te odluke?